

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	9
1.1.Філософські, соціологічні і психологічні аспекти розвитку соціальної активності школярів	10
1.2.Виховний потенціал позакласної роботи з фізичної культури для формування соціальної активності учнів основної школи	21
Висновки до першого розділу.....	32
РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	33
2.1.Діагностика рівня сформованості соціальної активності учнів основної школи	33
2.2.Методика розвитку соціальної активності у позакласній роботі	48
2.3.Аналіз результатів експерименту.....	68
Висновки до другого розділу	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	85

Вступ

Входження України в європейський освітній простір, соціально-економічна та політична ситуація, що склалася в державі, обумовлюють необхідність зміни пріоритетів у навчально-виховному процесі, висувуючи на перший план не тільки завдання підвищення якості освіти, але і вимагаючи особливих педагогічних зусиль від школи у розв'язанні проблеми адаптації дитини у соціумі.

Суспільство породжує і нову антропологічну реальність: людина все більше виступає суб'єктом власної життєдіяльності і суспільних відносин, відповідальним за ухвалені ним рішення. Людина «не повинна культивувати собі тільки функціонально-адаптаційну сутність застосування власних здібностей і потреб у своїх власних суб'єктних цілях». Констатуючи множинність інститутів соціального впливу на особистість молодого людини, необхідно особливо виділити дію на неї і позакласної виховної роботи, яка виступає одним із чинників соціальної активності підростаючого покоління. Позакласна робота є особливим різновидом суспільної взаємодії, що відкриває широкі можливості для виховання у школярів активної життєвої позиції.

Розвиток соціальної активності школярів відбувається в результаті засвоєння суспільних цінностей у процесі спілкування із значущими іншими, імітації, освоєння соціальних ролей, гуманного ставлення до навколишнього світу. Ця діяльність спрямована на забезпечення внутрішніх умов (установок, потреб, здібностей) для розвитку «самовозвеличення» (А.Маслоу) і створення сприятливих зовнішніх умов (середовища життєдіяльності, міжособистісних відносин, психологічного клімату).

Особливе значення для нашого дослідження є вивчення діяльності людини, представлене в роботах Л.С. Виготського, О.М Леонтієва, де утверджується думка, що і соціальна активність, і виховання особистості загалом повинні бути діяльними процесами. Важливими для нас стали психологічні праці К. Абульханової-Славської, О.Г. Асмолова,

В.О. Петровського, С.Л. Рубінштейна, автори яких зверталися до проблем людини, розвитку особистості, природи спілкування і взаємин.

Практичну цінність для вивчення питання соціальної активності представляють роботи психологів і педагогів про проблеми юнацького віку (М.Боришевський, Л.С.Виготський, І.Кон, Е.Еріксон), що характеризується низкою специфічних новоутворень; рівнем самосвідомості, проявом відчуття дорослості, вираженого в емансипації, групування з однолітками, конформізмом, прагненням самостверджуватися.

Питання розвитку у школярів соціальної активності розглядаються через особистість і колектив, виховання особистості в колективі (А.С.Макаренко), духовну спільність колективу (В.О.Сухомлинський), особистісно-орієнтовану педагогіку (В.О.Петровський, І.С.Якиманська, В.Хуторський), самовиховання особистості (М.Сметанський).

У ряді наукових досліджень відображено окремі аспекти соціалізації молоді у громадських молодіжних організаціях (В.Головенько, М.Головатий, С.Дибя, Т.Хлебнікова, М.Шевченко та ін.). Актуальні напрямки соціального становлення особистості досліджували О.Безпалько, І.Зверева, А.Капська, Л.Коваль, Ю.Лимар, М.Лукашевич, А.Мудрик, Д.Тхоржевський, С.Харченко та ін.

Проблема організації позакласної роботи з фізичної культури висвітлена в працях О.Вишневського, В.Велитченка, В.Добринського, Є.Дорошенка.

Загальні теоретичні питання здорового способу життя розглянуто в роботах Г.Апанасенка, С.Бондаревського, В.Оржеховської, В.Платонова.

Психологічні особливості дитини, її фізичний розвиток та формування в процесі фізичного виховання розкрито в працях М.Линця, Г.Малахова, В. Моляко.

Фізична культура як вид соціальної діяльності, спрямованої на зміцнення здоров'я та розвиток фізичних здібностей, розглядається в роботах П.Коробейникова, Б.Шияна; змістовний бік проблеми виховання здорового

способу життя докладно розкрито В.Артемоновим, Р.Баєвським, В.Войтенко, С.Кириленко, В.Моченовим.

В умовах демократизації виховання молоді позакласна робота стає сприятливою сферою для розвитку соціальної активності школярів, формування серед них лідерів. Саме вони, готуючи себе до нових соціальних відносин, навчаються умінню долати і розв'язувати конфлікти в суспільстві, прагнуть приносити користь суспільству, затверджувати ідеї добра, справедливості, удосконалюватися і саморозвиватися. Потужний виховний потенціал у цьому плані має позакласна робота з фізичної культури, в рамках якої можуть бути сформовані вольові та моральні якості, працелюбство, наполегливість, ініціативність, патріотизм і активна громадська позиція школяра.

Нажаль, традиційно фізична культура як навчальна дисципліна сприймається досить специфічно у плані виховних можливостей. Віддавна вважається, що заняття фізичною культурою і спортом спрямовані на «сприяння правильному фізичному розвитку учнів. Зміцненню їхнього здоров'я; розвиток основних рухових якостей. Спеціалісти вважають, що початкових класах потрібно виховувати спритність і швидкість, у середніх поряд з тим – загальну витривалість, у старших класах – спритність, швидкість, силу і спеціальну витривалість. У процесі фізичного виховання школярів вчать переборювати невпевненість, страх, утому, завдяки чому в них розвиваються не тільки фізичні, алей моральні якості... Школярі повинні одержувати чітке уявлення про режим дня й особистої гігієни, про значення фізичної культури і спорту для зміцнення здоров'я і підтримки високої працездатності, про гігієнічні правила занять фізичними вправами, руховий режим і природні фактори загартовування, шкоду паління і алкоголю» [36, 74]. І майже нічого не говориться про формування патріотичних і громадянських чеснот, про розвиток соціально значущих властивостей, зокрема соціальної активності молоді людини.

Вважаємо, що з переходом вітчизняної школи до нових освітніх стандартів, в яких результати навчання формулюються у термінах ключових компетентностей, повинен бути оновлений не тільки зміст усіх без винятку навчальних дисциплін, а й напрямів виховної роботи. «Ключова компетентність – згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів – це спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу, ця компетентність містить набір знань, навичок та відношень, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції».

Вимоги сьогодення диктують свої жорстокі правила: конкурентоспроможною на ринку праці виявиться та людина, яка не просто володітиме набором професійних компетентностей, а й буде мати міцне здоров'я, високу фізичну витривалість, гарний зовнішній вигляд і чітко усвідомлювати власні права й обов'язки. Врешті, така людина швидше досягне не лише кар'єрних висот, а й життєвого успіху загалом. Чи можна сформувати таку людину, відкинувши на узбіччя виховання заняття фізичною культурою та спортом? Відповідь очевидна та однозначна: «Ні!». Для України на даному історичному етапі виплекати майбутні покоління успішних, здорових, фізично витривалих і суспільно активних людей – нагальна потреба і запорука державного існування.

Аналіз досліджень з розвитку соціальної активності учнів основної школи у виховному процесі школи, а також досвід роботи з дітьми дозволяє виокремити наступні суперечності: між потребою в організації ефективної позакласної роботи, зокрема з фізичної культури, що сприятиме розвитку соціальної активності школярів, і недостатнім науковим і практичним обґрунтуванням педагогічних умов реалізації такої роботи; між фактичним прагненням учнів основної школи до соціальної активності, її проявом, і недостатнім вивченням впливу даного процесу на особистий розвиток

школярів. Названі суперечності і обумовлюють **актуальність** нашого дослідження.

Мета нашого дослідження: теоретичне обґрунтування і перевірка на практиці педагогічних умов розвитку соціальної активності учнів основної школи в процесі фізичного виховання.

Об'єкт дослідження: процес фізичного виховання учнів основної школи.

Предмет дослідження: педагогічні умови розвитку соціальної активності учнів основної школи у процесі фізичного виховання.

Гіпотеза дослідження:

Розвиток соціальної активності учнів основної школи у процесі фізичного виховання буде ефективним при дотриманні наступних умов:

- забезпечення соціально направленої колективної спортивної діяльності, що враховує індивідуальні потреби і можливості школярів;
- інтеграції діяльності школярів, педагогів і батьків з метою засвоєння і трансляції соціального досвіду та досвіду здорового способу життя;
- спрямування позакласної роботи з фізичної культури та фізичне самовдосконалення і самовиховання учнів основної школи.

Виходячи з мети і гіпотези дослідження, визначені наступні його **завдання**:

1. Провести науковий аналіз теоретичних підходів до розуміння феномена соціальної активності школяра у психолого-педагогічній літературі.
2. Розробити методику розвитку соціальної активності учнів основної школи у процесі фізичного виховання.
3. Експериментально перевірити методику розвитку соціальної активності учнів основної школи у процесі фізичного виховання і визначити умови ефективності нової методики.

Для вирішення поставлених завдань і перевірки гіпотези були використані взаємопов'язані і доповнюючі один одного **методи дослідження**: теоретичний аналіз; експериментальні – спостереження, зокрема включене, бесіди, анкетування, тестування, інтерв'ю, аналізу

документації (програми, методичні розробки, творчі роботи старшокласників); педагогічний експеримент.

Робота складається зі вступу, двох розділів, списку використаних джерел та додатків.

Робота містить 4 таблиці, один рисунок і одну діаграму.

ВИСНОВКИ

Сучасний стан розвитку нашої держави вимагає від освіти підготовки національно свідомих, соціально активних, здорових і розумних майбутніх громадян. Не останню роль у цьому процесі відіграє фізична культура, яка донедавна часто сприймалася як другорядний навчальний предмет. Прищеплення молоді навичок здорового способу життя, формування вольових якостей, витривалості, наполегливості, працелюбності – ось далеко не повний перелік тих виховних завдань, що їх покликана розв'язати фізична культура. Але ці завдання нерідко залишаються поза межами уроку. Тому і стає актуальною раціональна організація позакласної роботи з фізичної культури, яка допоможе виконанню основних дидактичних і виховних завдань, а також сприятиме – за належної організації – формуванню соціальної активності особистості.

Обґрунтувавши актуальність теми нашого дослідження, ми визначили його мету: теоретично обґрунтувати і перевірити на практиці педагогічні умови розвитку соціальної активності учнів основної школи в роботі з фізичної культури.

Ми припустили, що розвиток соціальної активності учнів основної школи у роботі з фізичної культури буде ефективним при дотриманні наступних умов: забезпечення соціально направленої колективної спортивної діяльності, що враховує індивідуальні потреби і можливості старшокласників; інтеграції діяльності школярів, педагогів і батьків з метою засвоєння і трансляції соціального досвіду та досвіду здорового способу життя; спрямування позакласної роботи з фізичної культури на фізичне самовдосконалення і самовиховання учнів основної школи .

Відповідно до поставлених на початку дослідження завдань ми проаналізували наукові джерела з теми дослідження і дійшли висновку, що активність особистості виявляється в творчості, вольових актах, спілкуванні, активній життєвій позиції людини, принциповості, послідовності в

обстоювання своїх поглядів. Як діяльності, так і активності властива наявність мети, але діяльність при цьому характеризується як свідоме перетворення того, що людину оточує.

Досліджуючи проблеми формування соціальної активності ми, перш за все, сформували її робоче визначення: соціальна активність особистості – це спрямованість людини на засвоєння і відтворення соціальних норм і цінностей, що передбачає свободу самовираження і самореалізацію в суспільстві. Такий підхід дав нам змогу розглядати формування соціальної активності учнів основної школи в процесі фізичного виховання як створення умов для соціальної самореалізації учнів, для розвитку їхньої соціальної адаптованості, прагнення до фізичного самовдосконалення, почуття особистої відповідальності за події свого життя.

Виокремлення структурних компонентів соціальної активності дало нам змогу розробити комплекс психодіагностичних процедур для вивчення сформованості даного психологічного утворення. На основі широко вживаних у психодіагностиці методик вивчення старшокласників ми розробили питальник для визначення рівня соціальної активності (високого, середнього або низького), результати якого, за нашими припущеннями, повинні були корегувати з результатами дослідження таких показників соціально активного суб'єкта, як рівень суб'єктивного контролю та рівень соціальної адаптації.

Оскільки нами було також проаналізовано виховний потенціал різних форм роботи з фізичної культури в аспекті формування соціальної активності учнів основної школи, то діагностика повинна була містити, за нашим переконанням, і вивчення ставлення до фізичного самовдосконалення, і аналіз структури мотивації учнів, які беруть участь у роботі з фізичної культури.

Отримані в результаті психодіагностики дані дозволили нам розробити методіку формування соціальної активності учнів основної школи, яка повинна була враховувати задоволеність актуальних соціально-

психологічних потреб юнаків і дівчат, а саме: забезпечення свободи свідомого та відповідального вибору, можливості розвинути свої спортивні досягнення; відчувати себе повноправним суб'єктом шкільного і громадського життя, відчутти належність до колективу і водночас зберегти свою індивідуальність, не протиставляючи себе колективові; реалізувати себе творчо.

Ми прагнули забезпечити дотримання принципів цілеспрямованості; диференціації і індивідуалізації навчально-виховного процесу; оптимізації навчання і виховання; системності й доступності; гуманізації та гуманітаризації педагогічного процесу; особистої активності школяра; толерантності й конфіденційності; налагодження гармонії родинно-шкільного виховання.

За результатами формувального експерименту оптимальними організаційними формами роботи з фізичної культури щодо формування соціальної активності учнів нами визначено: проведення дидактичних ігор, дискусій (на виховних годинах за участю класних керівників) та інформаційної роботи з молодшими школярами; спортивно-оздоровчі заходи в межах школи (зокрема – організація спартакіад, змагань, спортивних свят та вечорів); суспільно-корисна діяльність загальношкільного та районного значення (організація відпочинку молодших школярів на перервах та участь у будівництві спортмайданчиків для дітей); участь у загальношкільних та місцевих регіональних соціальних проектах; участь в організації добровільних акцій. Це сприяло формуванню таких соціально-значущих якостей, як емпатія, відповідальність, співчуття, толерантність.

Найбільш ефективними методами виховання, які сприяють розвитку соціальної активності учнів основної школи в роботі з фізичної культури, нами визначено: систему доручень, систему контролю та взаємоконтролю, бесіди на теми здорового способу життя, дискусії та диспути з болючих для молоді питань, використання лекцій з елементами театральної педагогіки та

прикладів, стимулювання учнів до самовиховання, до фізичного вдосконалення та соціальної самореалізації.

Ми прагнули довести школярам, що соціально активна особистість має не лише чітку громадянську позицію, турбується про інших співгромадян, а й піклується про власне здоров'я, регулярно займається спортом, опікується станом довкілля. Окремим тематичним блоком у наших виховних зустрічах з юнаками та дівчатами була тема раціонального здорового харчування, що виявилася вельми цікавою для учнів.

На завершальному етапі експериментальної роботи було констатовано, що впровадження розробленої нами методичної системи роботи з фізичної культури сприяло підвищенню рівня соціальної активності учнів основної школи за визначеними показниками: суспільно орієнтовані мотиви діяльності; наявність суб'єктивного контролю власної діяльності; соціальна адаптація особистості.

Доведено, що ефективною формою фізкультурно-виховної роботи є залучення батьків до організації та проведення в школі спільно з учнями різноманітних фізкультурно-спортивних заходів. Завдяки цьому у юнаків та дівчат змінилося ставлення до фізичної культури та занять спортом, до фізичного самовдосконалення взагалі.

Аналіз результатів проведеного дослідження підтвердив правильність висунутої гіпотези. Нами експериментально доведено, що розвиток соціальної активності старшокласників у позакласній роботі з фізичної культури є ефективним при дотриманні наступних умов:

- забезпечення соціально направленої колективної спортивної діяльності, що враховує індивідуальні потреби і можливості учнів основної школи;
- інтеграція діяльності школярів, педагогів і батьків з метою засвоєння і трансляції соціального досвіду та досвіду здорового способу життя;
- спрямування роботи з фізичної культури на фізичне самовдосконалення і самовиховання учнів основної школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни /К.А.Абульханова-Славская// – М.: Мысль, 1991. – с. 299.
2. Алексеев В. А. Сомосознание и мотивация деятельности на рубеже подросткового старшего школьного возраста / В.А. Алексеев // Проблемы мотивации общественно полезной деятельности школьников. – М.: Просвещение 1984. – с. 103-107.
3. Алфимов В.Н. Творческая личность старшеклассника: модель и развитие / В.Н. Алфимов , Н.Е.Артемов, Г.В.Тимошко // – Киев-Донецк, 1993. – с. 64.
4. Асмолов А.Г. Психология личности /А.Г.Асмолов// – М.: Изд-во МГУ, 1990. – с. 367.
- 5.Бернс Р. Развитие Я –концепции и воспитание: Пер. с англ. / Р.Бернс// – М.: Прогресс, 1986. – с. 420.
6. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І.Д.Бех// – К.: Либідь, 2003. – с. 280.
7. Бех І.Д. Особистісно орієнтований підхід: науково практичні засади / І.Д.Бех// Виховання особистості: Навчально-методичний посібник: У 2 кн. – Кн. 2. – К.: Либідь, 2003. – с. 344.
8. Божович Л.И. Проблемы формирования личности /Л.И.Божович// – Воронеж: НПО МОДЭК, 1995. – с. 352.
9. Вербицький В.В. Формування практичного розуму цілеспрямованого учня (з досвіду сталого розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти): Монографія / В.В. Вербицький// – К.: Деміур, 2002. – с. 230.
10. Волков Л.В. Методика виховання фізичних здібностей учнів /Л.В.Волков//– К.: Радянська школа, 1980. – с. 234.
11. Гинзбург М.Р. Психологическое содержание личностного самоопределения / М.Р.Гинзбург // Вопросы психологии. – 1994. - №3. – с. 25-36.
12. Зациорський В.М. Спортивна метрологія / В.М.Зациорський //– М.: Фізкультура і спорт, 1982 – с. 256.

13. Зейгарник Б.В. Теории личности в зарубежной психологии / Б.В. Зейгарник// – М.: Изд-во МГУ, 1982. – с.128.
14. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика / К. Ингенкамп // – М.: Педагогика, 1991.– с.178.
15. Ігнатенко П.Р. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: Навчально-методичний посібник / П.Р.Ігнатенко, В.Л.Поплужний, Н.І.Косарева, Л.В.Крицька // – К.: Інститут змісту і методів навчання, 1997. – с. 252.
16. Калугін О.І. Психодіагностичне забезпечення навчально-виховного процесу / О.І.Калугін , А.В.Фурман // Рідна школа. – 1994. - № 6. – с. 67-72.
17. Каплінський В. В. Використання гальмівних прийомів виховного впливу у процесі розв'язання педагогічних ситуацій / В. В. Каплінський // Наукові записки. ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 9. – – Вінниця, 2004. – С. 104-109
18. Каплінський В. В. Реалізація виховного потенціалу змісту педагогічних дисциплін / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 10. – Вінниця, 2004. – С. 131-135
19. Каплінський В. В. Натяк як прийом підсилення методів виховання / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. – Вип. 16. — Вінниця, 2005. – С. 146-151
20. Каплінський В. В. Використання художніх фільмів у процесі вивчення педагогіки (з досвіду роботи) / В. В. Каплінський // Сучасні вимоги до виховної діяльності вчителя початкових класів: матеріали III регіональної науково-практичної конференції. – Вінниця, 2006. – С. 35-42
21. Каплінський В. В. Бар'єри самовиховання / В. В. Каплінський, О. Андрух // Фізична культура, спорт та фізична реабілітація в сучасному суспільстві: зб. наукових праць. – Вінниця, 2009. – С. 61-65
22. Каплінський В. В. Теоретичний аналіз понять «знання», «навички», «вміння» у контексті професійної підготовки вчителя / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 31. – Вінниця, 2010. – С. 288-295
23. Каплінський В. В. Здібності як внутрішні умови формування професійних умінь педагога / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім.

М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 32. – Вінниця, 2010. – С. 330-336

24. Каплінський В. В. Аналіз природних виховних ситуацій як метод підготовки та перепідготовки класних керівників / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 33. – Вінниця, 2010. – С. 248-254

25. Каплінський В. В. Навчально-методичні матеріали до державного екзамену з педагогіки (освіто-кваліфікований рівень «бакалавр») / В. В. Каплінський. – Вінниця, 2010. – 86с.

26. Каплінський В. В. Реалізація виховного потенціалу лекцій та практичних занять з організації самовиховання / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 35. – Вінниця, 2011. – С. 116-123

27. Каплінський В. В. Конкурс педагогічної майстерності як засіб професійної підготовки майбутніх учителів / В. В. Каплінський, Т. М. Кошопал // Наукові записки. ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психологія. Вип. 36. – Вінниця, 2012. – С. 191-198

27. Каплинский В. В. Педагогические ситуации как средство развития умственных способностей будущих учителей и воспитательного воздействия на учащихся/ В. В. Каплинский // Педагогика и психология: тренд, проблемы, актуальные задачи: Сб. научн. статей междунауч. научн.-практ. конференц. – Краснодар, 2013. – С.62-69

29. Каплинский В. В. Структурные компоненты педагогического общения как основа классификации коммуникативных умений / В. В. Каплинский // Актуальные вопросы педагогики и психологии: матер. междунар. заочн. научн.-практ. конференции. Ч.1– Новосибирск, 2013. – С. 115-125

30. Каплинский В. В. Конструктивная детерминация и выделение основных характеристика коммуникативных умений как инструмента воспитательного воздействия / В. В. Каплинский // Наука в современном мире: сборник научных трудов (мат. VIII междунар. научн.-практ. конф.) – Таганрог: Изд.: «Спутник+», 2013. – С.52-57

31. Каплінський В. В. Зміст та особливості викладання навчальної дисципліни «Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури» / В.В. Каплінський, І. О. Асаулюк // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. Вип. 15. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2013. – С. 103-108

32. В. В. Каплінський. Застосування інноваційних педагогічних технологій при викладанні дисциплін педагогічного циклу (з власного досвіду роботи) / В. В. Каплінський // Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер.: педагогіка і психол. Вип. 41. – Вінниця : ТОВ Нілан ЛТД, 2014. – С. 32 - 38
33. Каплінський В. В. Авторська модель конкурсу педагогічної майстерності як засобу професійної підготовки майбутніх учителів // Авторські педагогічні технології в освітньо-виховному середовищі вищої школи: Колективна монографія. – Вінниця : ТОВ Нілан ЛТД, 2014р. – С. 71-82
34. Клімкіна Н. Психолого-педагогічна модель формування соціальної активності підлітків із неповних сімей / Н. Клімкіна // Обрії: [наук. метод. журнал.]. – 2007. – № 2(25). – с. 17-21.
35. Книга вчителя фізичної культури. – М.: Освіта, 1973. – с. 304.
36. Ковальчук Н. М. Використання загальнорозвивальних вправ у школі / Н. М. Ковальчук, В. І. Санюк // Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 2. – с. 25-28; Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 3. – с. 11-17; Фізичне виховання в сучасній школі. – 2013. – № 1. – с. 27-31.
37. Ковбасенко Л. І. Організаційно-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу: Методичний посібник / Л. І. Ковбасенко // – К.: ІМЗН, 2000. – с. 53.
38. Козоєнко М. П. Теорія і методика фізичного виховання / М. П. Козоєнко // – К.: Радянська школа, 1984. – с. 296.
39. Козоєнко М. П. Теорія і методика фізичного виховання / М. П. Козоєнко, Є. С. Вільчковський, С. Ф. Цвек // – К.: Вища школа, 1984. – с. 220.
40. Лига С. Підвищення рухової активності учнів у процесі вивчення фізкультури / С. Лига // Здоров'я та фізична культура. – 2012. – Жовтень (№ 19). – с. 12-13.
41. Лисак І. Педагогічний контроль показників фізичного розвитку школярів середніх класів / І. Лисак // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – № 2. – с. 145-149
42. Маслоу А. Развитие личности / А. Маслоу // – Спб: Речь, 2005.
43. Матвеев Л. П. Теорія і методика фізичної культури / Л. П. Матвеев // – М.: ФІС, 1991. – с. 543.

44. Мачуський В.В. Формування творчої активності старшокласників у клубах позашкільних навчальних закладів: Навчально-методичний посібник / В.В.Мачуський, В.Ю.Гаврилюк// – Біла Церква: КОПОПК, 2006. – с. 216.
45. Настольная книга учителя физической культуры/ Под ред. Л.Б. Кофмана// - М.: Физкультура и спорт, 1998.- с. 496.
46. Нікітіна І.В. Суб'єктивне самовизначення особистості у період повноліття: логіка здійснення / І.В.Нікітіна // Вісник Харківського університету. № 432. – Серія: Психологія. – Х., 1999. – с. 261-271.
47. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навч.Посібник. / А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т. Шпак //– К.: Просвіта, 2000. – с. 368.
48. Пустовіт Г.П. Концептуальні засади сучасної позашкільної освіти і виховання учнів: Науково-методичний посібник / Г.П. Пустовіт// – К.: Грамота, 2005. – с. 208.
49. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л.Рубинштейн //– В 2-х т. М., 1989.
50. Самчик О. А. Повышение интереса к занятиям физической культурой / О. А. Самчик // Физическая культура в школе. – 2012. – № 6. – с. 54-56.
51. Сисоєва С.О. Педагогічні технології творчого розвитку особистості: проблеми і суперечності. Творча особистість у системі неперервної професійної освіти: Матеріали міжнародної наукової конференції 16-17.05.2000 р. / За ред. С.О. Сисоєвої і О.Г. Романовського// – Х.: ХДПУ, 2000. – с. 84-90.
52. Сметанський М.І. Педагогіка: підручник для студентів педагогічних вузів / М.І.Сметанський, В.І. Шахов, В.М.Галузник//– Вінниця, 2009.
53. Столин В.В. Самосознание личности / В.В.Столин// – М.: Изд-во МГУ, 1983. – с. 284.
54. Суботіна Т. В. Виховуємо фізично, психічно та морально здорову дитину / Т. В. Суботіна // Фізичне виховання в школах України. – 2012. – № 1. – с. 26-32.
55. Сутула В. Формування фізичної культури особистості - стратегічне завдання фізкультурної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів /

В. Сутула, Ю. Васьков, Т. Бондар // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – № 1. – с. 29-36

56.Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: Навчальний посібник /Т.І.–Сущенко// К.: ІСДО, 1996. – с. 144.

57.Теорія і методика фізичного виховання / Під ред. Б.А. Ашмаріна// – М.: Просвещение, 1990. – с. 209.

58.Шамич О. М. Теоретична підготовка підлітків до громадської активності у дитячих спортивних об'єднаннях / О. М. Шамич // Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 6. – с. 33-36.; Фізичне виховання в сучасній школі. – 2013. – № 1. – с. 43-45.

59.Щетинина С. Ю. Гуманитарные технологии организации урочных и внеурочных форм занятий в условиях интегрированной воспитывающей физкультурно-спортивной среды / С. Ю. Щетинина // Теория и практика физической культуры. – 2012. – № 3. – с. 102-106.

60.Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике / Г.И. Щукина// – М.: Педагогика, 1971. – с. 352.

61.Эльконин Д.Б. Детская психология /Д.Б. Эльконин// – М.: Госучпедгиз, 1960. – с. 328.

62.Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: Пер с англ. / под. ред. А.В.Толстых// – М.: Феникс 1996. – с. 386.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

Діагностика структури мотивації учнів

Констатувальний експеримент							Формувальний експеримент							
Експериментальні класи (97 чоловік)														
	оздоровчі	зовнішні	емоційні	самореалізація	досягнення	значимості	самопізнання	оздоровчі	зовнішні	емоційні	самореалізація	досягнення	значимості	самопізнання

оцінка	1,73	1,97	1,82	1,52	1,6	1,55	1,54	1,9	1,72	1,8	1,5	1,85	1,55	1,66
ранг	3	1	2	7	4	5	6	1	4	3	7	2	6	5
К о н т р о л ь н і к л а с и (107 ч о л о в і к)														
	оздоровчі	зовнішні	емоційні	самореалізація	досягнення	значимості	самопізнання	оздоровчі	зовнішні	емоційні	самореалізація	досягнення	значимості	самопізнання
оцінка	1,88	1,86	1,91	1,67	1,72	1,67	1,62	1,87	1,88	1,9	1,65	1,67	1,73	1,61
ранг	3	2	1	5	4		67	3	2	1	6	5	4	7

Додаток №2

Анкета «Рівень соціальної адаптації випускників»

(для учнів 9-х класів)

1. Яке рішення ти приймеш, якщо опинишся в ситуації безробіття (постав +):
 - 1.1. Будеш сам активно шукати роботу;
 - 1.2. будеш чекати на пропозицію друзів;
 - 1.3. будеш чекати, що тебе влаштують батьки.
2. Що тебе приваблює найбільше під час самовизначення в своїй діяльності (постав +):
 - 2.1. Робити те, що подобається;
 - 2.2. робити те, до чого здатний;
 - 2.3. робити те, що потрібно родині, суспільству, Більківщині.

3. Що тобі більше подобається (постав +):
 - 3.1. Робити те, що дає більший заріток;
 - 3.2. працювати для задоволення власних пізнавальних потреб;
 - 3.3. працювати для розвитку своїх трудових умінь.
4. Чи здатний ти змінити сферу, вид діяльності, спеціальність для забезпечення засобів існування (постав +):
 - 4.1. Так;
 - 4.2. ні;
 - 4.3. не знаю.
5. Чи підеш ти на компроміс заради збереження ділових стосунків (постав +):
 - 5.1. Так;
 - 5.2. ні;
 - 5.3. не знаю.
6. Чи витримаєш ти несправедливе до себе ставлення заради збереження робочого місця (постав +):
 - 6.1. Так;
 - 6.2. ні;
 - 6.3. не знаю.
7. Чи будеш ти шукати вихід з «безвихідної» ситуації (постав +):
 - 7.1. Так;
 - 7.2. ні;
 - 7.3. не знаю.
8. Чи завжди ти завершуєш справу, досягаєш результатів праці (постав +):
 - 8.1. Так;
 - 8.2. ні;
 - 8.3. не завжди.
9. Чи вибивають тебе труднощі з «життєвої колії» (постав +):
 - 9.1. Так;
 - 9.2. ні;
 - 9.3. не знаю;
10. Чи здатний ти продовжувати партнерські стосунки з людьми, перед якими ти завинив, або з тими, хто раніше завинив перед тобою (постав +):
 - 10.1. Так;
 - 10.2. ні;
 - 10.3. не знаю.
11. Чи погодишся ти на тимчасову роботу, яка тобі не подобається, з перспективою отримання бажаної роботи, якщо термін тимчасово не обумовлений (постав +):
 - 11.1. Так;

11.2. ні;

11.3. не знаю.

12. Чи зможеш ти працювати у не зовсім здоровому кліматі в колективі, якщо тобі платитимуть високу заплату (постав +):

12.1. Так;

12.2. ні;

12.3. не знаю.

Для визначення рівня соціальної адаптації учнів, треба підрахувати загальну кількість балів, отриманих під час відповіді на питання. Для цього використовується така шкала балів:

Відповіді на 1 питання	Відповіді на 3 питання	Для всіх інших питань
1.1 – 2 бали 1.2 – 1 бал 1.3 – балів	3.1 – 2 бали 3.2 – 0 балів 3.3. – 1 бал	«так» - 2бали «не знаю» - 1 бал «не завжди» - 1 бал «ні» - 0 балів
Відповіді на 2 питання	Відповіді на 8 питання	
2.1 – 0 балів 2.2 – 1 бал 2.3 – 2 бали	«так» - 0 балів «іноді» - 1 бал «ні» - 2 бали	

Загальна можлива кількість балів за відповіді на питання анкети – 24 (N).

Загальна кількість набраних балів під час відповіді на питання анкети – n.

Рівень соціальної адаптації: $K_{\text{соц}} = n / N = n / 24$.

При $0 < K \leq 0,5$ – низький рівень соціальної адаптації;

$0,5 < K \leq 0,8$ – середній рівень соціальної адаптації;

$0,8 < K \leq 1$ – високий рівень соціальної адаптації.

Додаток №3

Діагностика рівня суб'єктивного контролю (локус-контролю)

Для опитування учнів ми використали варіант питальника Роттерра в редакції С. Пантелеєва та В. Століна, що його було розроблено для студентів і апробовано на вибірці у 300 чоловік. Деякі з питань ми адаптували для старшого шкільного віку.

Інструкція. Запропонований вам питальник має 44 твердження. Прочитайте їх і дайте відповідь, чи згодні ви з даним твердженням чи ні. Якщо ви погоджуєтесь із твердженням, то в бланку для відповідей перед відповідним номером відповіді поставте знак (+), якщо ні – то знак(–).

Пам'ятайте, що в тесті немає правильних і неправильних відповідей. Свою думку висловлюйте відверто. Надавайте перевагу тій відповіді, яка перша спала вам на думку.

1. Якщо батьки прагнуть виростити зі своєї дитини успішну людину, то вони повинні бути вимогливими і суворими.
2. Люди, які не змогли досягти успіху в житті, не знали в дитинстві жорстких вимог і дисципліни.
3. Багатьом людям у життя просто не щастить.
4. Багатьом людям не щастить у житті, оскільки вони самі припускаються численних помилок – у навчання, роботі, між особових взаєминах.
5. Більшість недоліків в організації життя дітей у стінах школи викликані нашою (учнівською) байдужістю.
6. Найближчим часом покращити життя дитини в школі практично неможливо
7. Оточуючі ставляться до людини саме так, як вона заслуговує.
8. На жаль, чимало людських чеснот (достоїнств) не бувають визнані оточенням, як би ти не старався.
9. Спокійне життя учня завжди залежить від його стосунків з учителем.
10. У добросовісних учнів не буває конфліктів з учителями.

11. Нерадиві учні скаржаться на вимогливого учителя, який нібито не є справедливим.
12. Більшість учнів не усвідомлюють, що їхня оцінка часто залежить від настрою вчителя.
13. Без фінансової підтримки, «блату» і «везіння» неможливо досягти успіхів у житті.
14. Якщо здібна людина не змогла чогось досягти в житті, значить вона не використовувала власні здібності.
15. Як не старайся, але є такі вчителі, яким ти все одно не сподобаєшся.
16. Учні, які не подобаються вчителям, просто не вміють поводитися з дорослими.
17. Вирішальна роль у житті належить спадковості.
18. У житті людини багато важить власний життєвий досвід.
19. Мій життєвий досвід дозволяє стверджувати: коли щось має відбутися, воно все одно відбудеться, незалежно від моєї волі.
20. Я впевнений, що краще самому прийняти рішення щось зробити, аніж покластися на випадок.
21. Той, хто добре готується до чогось (відповідь на уроці, участь у змаганнях, виступ на концерті), рідко зазнає невдачі.
22. Успіх у справі залежить від «везіння», випадку, а не від власної підготовки.
23. Успіх приходить до наполегливих і запевнятих, а не до тих, кому просто «щастить».
24. Щоб тобі в чомусь пощастило, треба просто опинитися в потрібний час у потрібному місці.
25. Думка школярів може бути визнана вчителями і керівництвом школи, коли ця думка добре обґрунтована.
26. Школярі практично ніяк не впливають на рішення керівництва школи.

27. Щоб я не планував, частіше за все впевнений, що можу здійснити заплановане.
28. Планувати щось на майбутнє - справа безглузда, адже чимало залежить від випадковостей;
29. Існують такі люди, в яких просто немає нічого хорошого.
30. Щось хороше і світле є в кожній людині.
31. Якщо прийняти правильне рішення, то досягти хорошого результату можна, не зважаючи ні на що.
32. Дуже часто ми приймаємо рішення, не враховуючи обставин, що стоять на перешкоді здійсненню наших планів.
33. Успіх у кар'єрі та в бізнесі часто залежить від зовнішніх обставин.
34. Для того, щоб досягти успіху в бізнесі, чи піднятися кар'єрними сходами, потрібні спеціальні здібності.
35. Події у світі залежать від сил, якими ми не в змозі керувати.
36. Беручи активну участь у політичному та громадському житті, люди спроможні контролювати події в політиці країни.
37. Якщо в компанії нудно, то це означає, що тут зібралися нудні люди., веселе та цікаве дозвілля залежить від нас самих.
38. Більшість людей не усвідомлюють, до якої міри їхнє життя визначає випадок.
39. Не існує реально такої речі, як везіння.
40. Людина інколи має право припуститися помилки.
41. Зазвичай краще приховати власну помилку.
42. Важко зрозуміти, чому ми подобаємося одним людям і зовсім не подобаємося іншим.
43. Кількість твоїх друзів безпосередньо залежить від того, яку особистість ти собою являєш.
44. Неприємності, які з нами трапляються, компенсуються щасливими випадками.

Обробка результатів. Щоб отримати індекс локусу суб'єктивного контролю, потрібно підрахувати кількість відповідей, що збігаються з таким ключем:

Відповідь	Номери запитань
+ (згоден)	2,4,11,12,13,15,16,17,19,20,22,25,27,29,31,32,34,36,37,39,42, 44
-(не згоден)	1,3,5,6,7,8,9,10,14,18,21,23,24,26,28,30,33,35,38,40,41,43

Локус контролю - це характеристика вольової сфери людини, яка відображає її схильність приписувати відповідальність за результати своєї діяльності зовнішнім силам або власним здібностям і зусиллям. Приписування відповідальності за результати своєї діяльності зовнішнім силам називається екстернальним, або зовнішнім локусом контролю, а приписування відповідальності власним здібностям і зусиллям - інтернальним, або внутрішнім локусом контролю.

Таким чином можливі два полярні типи особистостей залежно від локалізації контролю: екстернальний та інтернальний. Отриманий у процесі обробки результатів показник локусу контролю розшифровується так: 0-21 бал - екстернальний ЛК 22-24 бали - інтернальний ЛК

Чим більшою є величина інтернальності, тим менша екстернальність. Локус контролю (ЛК), характерний для людини, є універсальним стосовно будь-яких типів подій і ситуацій, з якими їй доводиться стикатися. Один і той самий тип контролю проявляється у разі невдач, і у разі досягнень, при чому це спостерігається в різноманітних сферах життєдіяльності суб'єкта.

Для певного рівня ЛК користуються такими межами шкали інтернальності:

Індекс інтернальності	Рівень локусу контролю
0-11	Низький рівень інтернальності
12-32	Середній рівень інтернальності
33-44	Високий рівень інтернальності

При низькому рівні люди майже не бачать зв'язку між своїми діями і важливими для них подіями життя.

Вони не вважають себе здатними контролювати розвиток таких подій і вважають, що більшість їх є результатом випадку чи вчинків інших людей. Тому екстернали емоційно нестійкі, схильні до неформального спілкування і поведінки, мало комунікабельні, у них поганий самоконтроль та висока напруженість.

Високий рівень інтернальності відповідає високому рівню суб'єктивного контролю над будь-якими значущими випадками. Люди, які мають такий локус контролю, вважають, що більшість важливих подій в їхньому житті - результат їхніх власних дій, що вони можуть ними керувати і відчують відповідальність за ці події і за те, як складається їхнє життя загалом. Інтерналі з високими показниками суб'єктивного контролю мають емоційну стабільність, вони впertі, рішучі, відрізняються комунікабельністю, значним самоконтролем, стриманістю.

Середній рівень інтернальності властивий для більшості людей. Особливості їхнього суб'єктивного контролю можуть дещо змінюватися залежно від того, чи здається людині ситуація простою чи складною, приємною або неприємною тощо. Хоча їхня поведінка і психологічне відчуття відповідальності за неї залежать від конкретних соціальних ситуацій, усе ж можна і в них встановити перевагу того чи іншого локусу.

Таким чином, суб'єктивний ЛК пов'язаний з відчуттям людиною своєї сили, відповідальності за те, що відбувається, із самоповагою, із соціальною зрілістю і самостійністю особистості, з її соціальною активністю.

Додаток № 4

Визначення соціальної активності особистості

Текст питальника

1. У спілкуванні з людьми я:
 - а) з готовністю включаюся в розмову; б) коли як; в) віддаю перевагу позиції стороннього.

2. Я відчуваю себе «не у своїй тарілці», коли раптово опиняюся в центрі уваги групи людей:
- а) так; б) коли як; в) ні.
3. Я завжди радий опинитися серед людей, наприклад у гостях, на дискотеці, на якому-небудь колективному заході:
- а) так; б) коли як; в) ні.
4. Зазвичай, я мовчу у присутності старших за віком, досвідом і становищем:
- а) так; б) коли як; в) ні.
5. Мені важко говорити або виступати перед великою кількістю людей:
- а) так; б) коли як; в) ні.
6. Хвилювання перед виступом у присутності великої кількості людей я відчував:
- а) дуже часто; б) іноді; в) майже ніколи.
7. Коли я перебуваю у великій групі людей, то вважаю за потрібне відмовчатись і надаю слово іншим:
- а) так; б) коли як; в) ні.
8. Мені легко ввійти в контакт з людьми під час різних громадських заходів:
- а) так; б) не впевнений; в) ні.
9. Коли потрібно трохи дипломатії і вміння переконати людей щонебудь зробити на громадську користь, то про це, зазвичай, просять мене:
- а) так; б) не завжди; в) ні.
10. Я вважаю себе відкритою людиною для спілкування як з представниками свого народу, так і з представниками інших націй:
- а) так; б) коли як; в) ні.
11. У спілкуванні я:
- а) вільно виявляю свої почуття; б) емоції залежать від ситуації; в) свої емоції завжди приховую.

12. Мені зовсім не подобається, коли хтось дивиться, як я працюю: а) так; б) коли як; в) ні.

13. Я належу до того типу енергійних людей, які завжди чимось зайняті: а) так; б) не впевнений; в) ні.

Обробка даних: за відповіді «а», «в» нараховується по 2 бали, за відповідь «б» - 1 бал, враховуються відповіді «так» за пунктами 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 13 і відповіді «ні» за пунктами 3, 5, 7, 9, 11. Вираховується загальна сума балів.

Висновки: чим більшою є сума балів, тим більше виражена соціальна активність.

Додаток № 5

Анкета «Ставлення до фізичного самовдосконалення»

1. Як ви вважаєте, чи варто витратити час на фізичне самовдосконалення? (а - так, б - бажано, в - ні).
2. Чи займаєтесь ви фізичним самовдосконаленням? (а - так, б - інколи, в - ні).
3. Оцініть власні зусилля з фізичного самовдосконалення: а - займаюсь з повною віддачею; б - у міру сил і можливостей; в - не використовую повною мірою свої можливості.
4. Чи палите ви? (а - так, б - інколи, в - ні).
5. Чи знаєте ви рівень свого кров'яного тиску? (а - так, б - приблизно, в - ні).
6. Розташуйте в порядку значущості причини, які спонукають вас до фізичного самовдосконалення: здатність постояти за себе; відчуття доброго фізичного стану; бажання мати гарний зовнішній вигляд; якщо інша причина, то вкажіть її.
7. Що заважає вам регулярно займатись фізичним самовдосконаленням? (відсутність часу, лінощі, відсутність умінь і навичок, якщо інші причини, то вкажіть їх).
8. Які почуття викликає у вас ранкова фіззарядка? (а - позитивні, б - не викликає особливих почуттів, в - негативні).

9. Ви читаете літературу з питань фізичного самовдосконалення? (а - так, б - інколи, в - ні).

10. Чи вмієте ви визначати рівень свого фізичного стану? (а - так, б - частково, в - ні).

11. Чи виконуєте ви фізичні вправи для власного розвитку під час канікул?

(а - регулярно, б - інколи, в - ні). Обробка результатів: чим більшою є кількість відповідей «а», тим більше розвинене прагнення до фізичного самовдосконалення. Якісний аналіз відповідей на 6 та 7 питання дозволяє вести мову про мотивацію досягнень у сфері фізичного самовдосконалення учнів.

Додаток № 6

Фізкультурно-оздоровчий виховний захід

«Спортивні ямпільчани»

1. Мета і завдання.

- Популяризація фізичної культури і спорту як засобу зміцнення здоров'я.
- Впровадження в повсякденність здорового способу життя.
- Розвиток сили, швидкості, координації рухів, спритності та кмітливості.
- Формування внутрішньої мотивації до занять позакласною роботою з фізичної культури.
- Виховання соціальної активності, відповідальності кожного за успіх команди.

Керівництво проведенням.

Відповідальний за проведення вчитель фізичної культури. Безпосереднє проведення заходу здійснюється класними керівниками.

Склад команд в конкурсах.

1. Виготовлення санбюлетня- вся група.
2. Конкурс з аеробіки – 5 чол. незалежно від статі.
3. Розв'язування кросворду – 6 чол. незалежно від статі.

4. Естафети – 12 дівчат (в естафетах «перенесення потерпілих» та «накладання жгута» +1 статист).

В кожній естафеті можна проводити заміну учасників у довільній кількості.

Підготовка команд.

Кожна команда (група) готує (виготовляє):

1. Нагрудні емблеми на кожного учасника з назвою команди та з відповідними символами, щодо назви, розміром приблизно 15 x 15см. довільної форми.
2. Велосипед «Десна» (представляється за день до змагань для технічного огляду).
3. Сан бюлетень «Здоровий спосіб життя» розміром 30 x 40 \pm 2 см.

Критерії оцінки: - Розкриття теми.

- Лаконічність.
- Художнє оформлення.

Санбюлетень подається на конкурс о 8.30 год. в день змагань. 4. Виступ команди з аеробіки, тривалістю 1,5-2 хвилини. Касета з записом подається підписаною (плівка стоїть на початку потрібного запису). Приймає касету оператор музичного оформлення о 8.30 год. в день змагань. Критерії оцінки :

- Синхронність виконання в такт музики.
- Складність вправ та їх поєднання.
- Охопленість опорно-рухового апарату.
- Артистичність.

Кожна команда виділяє 2-х студентів у розпорядження головного судді для допомоги в організації змагань (починають працювати о 9.00 год. в день змагань).

Для підготовки команд до участі в заході та консультацій виділяється 2 год. з фізвиховання (одне заняття). Подальша підготовка проводиться в позаурочний час.

Послідовність проведення та зміст.

Підготовча частина.

8.30 - 9.00 - Подання на конкурс санбюлетнів.

- Здача касет (фонограм) для конкурсу з аеробіки.
- Жеребкування послідовності виступів команд з аеробіки та розміщення на доріжках в естафетах.
- Жеребкування, скелет якої кінцівки буде складати команда в естафеті. (Оголошується перед стартом).
- Видача майок, в яку одягається дванадцятий (фінішуючий) учасник в усіх естафетах.

9.00 - 10.00 - Конкурс санбюлетнів " Здоровий спосіб життя ". 10.30 - Санбюлетні з підписом виконавців вивішуються в фойє для загального огляду.

12.50 - Шиккування команд для участі в параді (не менше 12 чоловік).

Основна частина.

- Під фонограму " Козацького маршу " команди виходять та шикуються для відкриття змагань.
- Рапорт судді при учасниках.
- Привітання директора.
- Представлення команд (назва групи, назва команди, № доріжки) та вихід до місця старту.

1. Естафета - " Саджання картоплі " та " Складання скелету кінцівки ". Біг-взяти гранату - біг - поставити гранату на підставку - з підібраних кісток, розкладених довільно на столі, скласти скелет кінцівки (при неправильному виконанні суддя "руйнує" скелет і так до оцінки «правильно») - біг -передача естафети.

